

ČINJENICE

SVET

Od bolesti koje su u vezi sa pušenjem duvana, svake godine u svetu umre SKORO ŠEST MILIONA LJUDI: najveći broj umre od bolesti direktno izazvanih pušenjem, a 600.000 nepušača od posledica „pasivnog pušenja“. Ukoliko se ne preduzmu hitne mere, taj crni godišnji bilans mogao bi da do 2030. godine pređe cifru od OSAM MILIONA LJUDI. Procenjuje se da MILIJARDU LJUDI u svetu puši. Skoro 80% pušača živi u zemljama sa niskim i srednjim prosečnim dohotkom. (Izvor: SZO)

SRBIJA

Pušenje duvana je vodeći faktor rizika za većinu nezaraznih bolesti u Srbiji. Svakodnevno ili povremeno puši 33,6% odraslih građana Srbije, odnosno 38,1% muškaraca i 29,9% žena, pokazalo je istraživanje sprovedeno 2006. godine. U periodu 2000-2006. učestalost pušenja smanjila se za 6,9%. Prema rezultatima istraživanja iz 2008. godine, 8,8% dečaka i 8,3% devojčica od 13 do 15 godina puši cigarete (izvor: Ministarstvo zdravlja Srbije).

Od novembra 2010, na snazi je Zakon o zaštiti stanovništva od izloženosti duvanskom dimu koji zabranjuje pušenje na svim zatvorenim javnim mestima, radnim mestima i u javnom prevozu. Ministarstvo zdravlja organizovalo je više kampanja o štetnosti duvana, kao što je „Pobedi i ostavi“, kampanja odvikavanja od pušenja organizovana od 1998. do 2012; takođe su osnovane i Nacionalna kancelarija za prevenciju pušenja Instituta za javno zdravlje „Dr Milan Jovanović Batut“ i Komisija za prevenciju upotrebe duvana, koje koordinišu aktivnosti prevencije.

U okviru pregovora o pristupanju Srbije Evropskoj uniji, započetih 21. januara 2014, oblast javnog zdravlja biće pokrivena poglavljem 28 – Zaštita potrošača i javno zdravlje.

Delegacija Evropske unije u Republici Srbiji

EU U SRBIJI

Delegacija EU u Srbiji ima nekoliko uloga: političko i finansijsko predstavljanje i približavanje evropskih vrednosti građanima Srbije. EU je najveći donator finansijskih sredstava u Srbiji sa donacijama od 2,6 milijardi evra od 2000. godine. Sredstva se izdvajaju za projekte iz različitih oblasti, od životne sredine preko ljudskih prava i civilnog društva do pravosuđa, od razvoja sela do prevoza (više na interaktivnoj mapi projekata koje finansira EU na sajtu Delegacije: www.europa.rs).
Delegacija EU u Republici Srbiji
Avenija 19a, Vladimira Popovića 40/V

EU INFO CENTAR

Od maja meseca 2011. godine, Informacioni centar EU koji se nalazi u Domu omladine Beograda je mesto gde se građani mogu informisati o Evropskoj uniji i gde mogu učestvovati u različitim kulturnim događajima. Misija EU info centra je da ponudi odgovore na licu mesta, putem telefona ili elektronske pošte na pitanja u vezi sa Evropskom unijom i pruži pomoć u pronalaženju informacija i uputstava za pristupanje projektima, programima i fondovima EU. Više informacija na www.euinfo.rs
EU Info centar, Dečanska 1 (hol Doma omladine)

Stavovi ove publikacije ne predstavljaju nužno stavove Evropske unije

SVETSKI DAN BEZ DUVANSKOG DIMA

Ovu brošuru je objavio i štampao EU Info centar

Ostaviti cigarete je najlakša stvar na svetu; znam jer sam to uradio bar hiljadu puta.

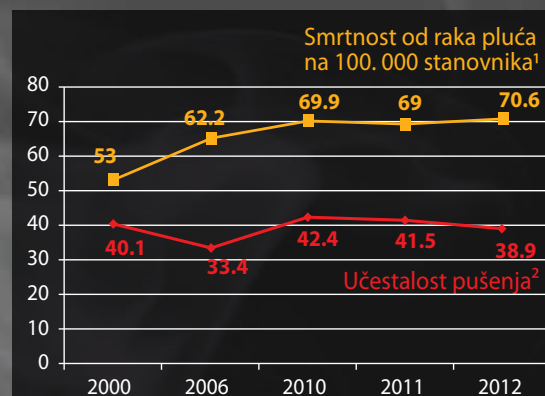
Mark Tven

PRIORITETI POLITIKE EU

Evropska unija je, zajedno sa svojim zemljama članicama, usvojila razne mere kontrole upotrebe duvana, u obliku zakonskih odredbi, preporuka i kampanja za podizanje svesti o štetnosti pušenja. U te mere spadaju:

- Direktiva o duvanskim proizvodima na tržištu EU, dostupna na http://ec.europa.eu/health/tobacco/products/index_en.htm;
- ograničenja u reklamiranju duvanskih proizvoda;
- stvaranje okruženja bez duvanskog dima;
- poreske mere i aktivnosti kojima se sprečava nelegalna trgovina duvanom i duvanskim proizvodima;
- kampanje za borbu protiv pušenja.

Te mere imaju za cilj da zaštite građane od opasnih posledica pušenja i drugih vidova upotrebe duvana, uključujući pasivno pušenje. Posebna pažnja posvećena je mladima koji puše, obzirom da je duvan proizvod koji izaziva zavisnost i zato što čak 94% pušača to postane pre svoje 25. godine.

¹Republički zavod za statistiku, 2014

²Ispitivanje zdravlja stanovnika Srbije, 2000, 2006; Ispitivanje javnog mnjenja o primeni Zakona o zaštiti stanovništva od izloženosti duvanskom dimu – 2010, 2011, 2012; Ispitivanje životnih navika stanovnika Srbije – 2014.

ZAKONODAVSTVO EU

Nova, izmenjena **Direktiva o duvanskim proizvodima** koja reguliše proizvodnju, predstavljanje i prodaju duvana i duvanskih proizvoda stupila je na snagu 19. maja 2014. godine. Ona se odnosi na cigarete, cigarete na zavijanje, duvan za lulu, cigarilose, elektronske cigarete i biljne proizvode za pušenje. Najznačajnije novine koje uvodi su: zabrana posebnih ukusa cigareta kao što su mentol ili voćni ukusi, zabrana atraktivnih pakovanja kao što su ona u obliku ženskog karmina, obaveza da zdravstveni rizici pušenja budu prikazani tekstem i slikom na bar 65% površine jedne stranice duvanske kutije, kao i zahtev za bezbednost upotrebe elektronskih cigareta. Evropski komesar za zdravlje Tonio Borg rekao je da te mere imaju za cilj da se broj pušača u EU do 2020. godine smanji za 2%.

MEĐUNARODNA SARADNJA

Evropska unija saraduje sa međunarodnim partnerima u naporima da se smanji konzumiranje duvana u svetu. Države članice EU, zajedno sa Evropskom komisijom, aktivni su partneri u **Okvirnoj konvenciji SZO o kontroli duvana**, pravno obavezujućem sporazumu čiji je cilj smanjenje štetnih uticaja koje upotreba duvana ima na zdravlje građana i privrede zemalja. Okvirnu konvenciju je u maju 2003. usvojila Skupština Svetske zdravstvene organizacije, a stupila je na snagu 27. novembra 2005. U Srbiji je ova Okvirna konvencija stupila na snagu 9. maja 2006. godine (tekst dostupan na <http://www.zdravlje.gov.rs/downloads/2011/Maj/Maj2011KontrolaDuvanaKonvencija.pdf>).